

OPONENTSKÝ POSUDEK NA BAKALÁŘSKOU PRÁCI JAROSLAVA ASINGRA „MENSTRUAČNÍ A LUNÁRNÍ SYNCHRONICITA“

Posuzovaná práce si klade za cíl teoreticky i experimentálně prozkoumat možnou souvislost menstruačního cyklu s určitými fázemi synodického lunárního cyklu. Ačkoliv Měsíc v člověku vyvolává odněpaměti pocit fascinace a mystiky, a vztah mezi nebeskými tělesy a lidským chováním či fyziologií je celou řadou tradic a mytologií vnímán jako samozřejmost, z hlediska moderní empirické vědy se jedná o velmi kontroverzní téma. Autor se nicméně práce zhostil s odborností odpovídající této nelehké oblasti.

Práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a experimentální. V obsáhlé a přehledně rozčleněné teoretické části autor podrobně popisuje relevantní náležitosti menstruačního cyklu, od popisu jednotlivých fází, přes hormonální souvislosti až po evoluční teorie vysvětlující skrytou ovulaci. Dále rozebírá zejména dvě oblasti empirického výzkumu menstruačního cyklu, a to výzkum zaměřený na synchronizaci cyklu mezi jednotlivými ženami a na souvislost menstruačního cyklu s lunárním cyklem, která je východiskem empirické část práce.

Teoretická část se opírá o velké množství odborné literatury, z nichž většinu autor studoval v anglickém originále (celkem je v práci uvedeno přes 130 citací na odbornou literaturu), čímž prokázal nejen porozumění odbornému anglicky psanému textu, ale zejména orientaci v oborech, jež jsou pro studenta Fakulty humanitních studií velice náročné (např. endokrinologie). Výběr literatury se dále neomezuje jen na nejnovější empirické výzkumy, ale sahá mnohdy k počátkům výzkumu dané oblasti, což je velkým přínosem pro pochopení zkoumaného tématu.

Experimentální část práce spočívá v testování možné souvislosti lunárního cyklu s cyklem menstruačním. Nicméně jak tato práce dokazuje, tak i skutečnost, že výzkum nepřinese předpokládané výsledky, může být zajímavým zjištěním. To, že nebyla zjištěna souvislost mezi menstruačním a lunárním cyklem testovaných žen, může mimo jiné nabourávat lidovou až mytickou představu „jak nahoře, tak i dole“. Za důležitý zde pokládám fakt, že bral autor pro analýzu dat ohled na periodicitu menstruačních cyklů probandek, což některé předešlé studie opomíjely. Dále je velmi zajímavým zjištěním, že se ukázala velká shoda doby trvání menstruačního a lunárního cyklu (tzn. 29,5 dne), ačkoliv se tyto doby nepřekrývaly.

Přes celkovou vydařenost práce lze nicméně vytknout následující formální nedostatky:

- místy působí rušivě text, který zní spíše anglicky než česky (což je nicméně způsobeno výše pozitivně hodnocenou skutečností, že autor vycházel z anglických textů)
- na str. 12 chybí u věty „*Výzkumy ukazují, že ovulaci mohou naznačovat také změny v míře příjemnosti vůně, ke kterým dochází v průběhu menstruačního cyklu*“ vysvětlení, zda jde o vůně tělesné či jiné.
- i když se v textu nevyskytují časté překlepy, rušivě působí relativně časté hrubé chyby
- spíše úsměvně působí překlep zkratky folikulostimulujícího hormonu (zkratka FSH) napsaná např. na str. 10 jako FHS

Co se týče obsahových nedostatků:

- V kapitole 2.3.1. (Hypotézy vysvětlující skrytou ovulaci) jsou jednotlivé hypotézy stručně vyčteny pouze v bodech bez dostatečného vysvětlení, což předpokládá čtenářovu znalost těchto teorií. Domnívám se, že by nebylo na škodu kapitolu rozvést třeba jen o stránku a jednotlivé teorie více přiblížit.
- Za hlavní nedostatek provedeného experimentu pokládám fakt, že nebyl brán zřetel na sezónní vlivy (tj. experiment byl proveden v zimních měsících), respektive že se experiment neopakoval i v jiné, více světlé části roku a také to, že vycházel ze sledování jediného cyklu probandek. Nebyl by problém se v retrospektivním dotazníku zeptat i na dřívější data začátků menstruací, případně probandky sledovat déle.
- Ačkoliv je v kapitole 7.2. popsán retrospektivní dotazník, který účastnice tohoto výzkumu vyplňovaly, bylo by vhodné tento dotazník do práce zařadit jako přílohu, aby byl případnému zájemci o provedení podobného experimentu k dispozici.
- Za nedostatek dotazníku pokládám absenci otázky po zdravotním stavu dotazovaných žen, případně po dlouhodobých stresových vlivech, protože obojí se může do pravidelnosti i délky cyklu výrazně promítnout (z celého souboru 101 žen udávalo nepravidelný cyklus 29 žen).

Závěrem bych se zeptala na následující

- V Kapitole 4.4. (str. 23) je uveden výzkum Strassmannové zaměřený na menstruační cykly Dogosnkých žen. Jak je uvedeno: „*u žen ve věkovém rozmezí 20 – 34 let se nevyskytl dostatečný počet cyklů (jen $3,8 \pm 0,6$ v průběhu 2 let) a většinu vzorku proto tvořily jen záznamy žen, které nevykazovaly dostatečnou pravidelnost cyklů*“. Zajímalo by mně, zda autorka této studie uvádí důvod nepravidelnosti cyklů, zda jde o podvýživu, časté těhotenství nebo něco jiného.
- Proč tvoří většinu probandek výzkumu ženy z křesťanských organizací (tzn. sestry řeholní kongregace FMA, zaměstnankyně Dvouleté katolické školy, studentky a zaměstnankyně Střední sociální školy při Evangelické akademii)? Mohla mít nereprezentativnost vzorku nějaký vliv na výsledky výzkumu?
- Dále by mě zajímalo, zda se autor i přes dosažené výsledky tohoto výzkumu domnívá, že by nějaká souvislost mezi menstruačním a lunárním cyklem mohla být.

Bakalářská práce je nicméně jak z hlediska obsahu, tak propracovanosti na vysoké úrovni hodnotila bych ji tedy jako výbornou. Obzvláště je třeba zdůraznit objem nastudované literatury, již je v rámci kontroverzních témat jako je toto velmi složité oddělit od lidových pověr či domněnek a také výborně zvládnutý žánr odborného textu, který jistě překračuje požadavky na bakalářskou esej. Navrhuji hodnocení 43 bodů z 50.